

vækst. Ekspansion opfattes her som en naturlig og selvgenererende proces for en profitorienteret virksomhed, der søger at udnytte sine ressourcer så effektivt som muligt. Rydén søger at belyse fusionernes andel i virksomhedsvæksten, og undersøgelserne peger på, at omkring 20 % af den samlede ekspansion i de analyserede virksomheder stammer fra fusioner. En række meget interessante hypoteser om sammenhængen mellem fusioner og lønsomhed og om fusioner som et middel til at imødegå hindringer for intern ekspansion lader sig desværre hverken bekræfte eller afkræfte.

Og det er iøvrigt karakteristisk for det foreliggende arbejde, at det – på trods af materialets omfang og forfatterens skarpsindighed og (dum) dristighed i dets udnyttelse – rejser flere spørgsmål, end det besvarer. Det gælder også bogens engelske Summary, Conclusions, Prospects.

Bogen anbefales på det varmeste til dem, der er interesseret i fusioner ud fra samfundsøkonomiske og erhvervspolitiske synspunkter. Bogen vil derimod sikkert skuffe den læser, der havde regnet med at finde råd og vejledning i driftsøkonomisk henseende.

Søren Aggebo.

Jan H. B. M. Huysmans, *The Implementation of Operations Research*, Wiley, London, 1970, 234 s.

Huysmans studium har undertitlen »An Approach to the Joint Consideration of Social and Technological Aspects.»

Emnet for denne fremstilling er den observation, at operationsanalysens metoder har haft svært ved at slå igennem, fordi de organisationer, man har anvendt den i, ikke har været forberedt og iøvrigt ikke er indrettede på at tage kvantitative og utraditionelle analyser så alvorligt, at man skrider til implementering af resultaterne. Huysmans hypotese er, at dette først og fremmest skyldes forskel i det, han kalder for virksomhedsledernes og analysefolkenes kognitive stil, d.v.s. deres måde at tænke på og deres måde at løse problemer på.

Forfatteren har designet en række eksperimenter, hvis resultater bekræfter den pågældende hypotese.

Dette får ham til at drage følgende slutning. Alle de begrænsninger, som man på forhånd kan overse, når det drejer sig om at få en organisation til at fungere bedre gennem operationsanalysestudier, må tages ind i problemformuleringen allerede

fra begyndelsen. Dette uanset om disse begrænsninger er af teknisk, økonomisk, politisk, psykologisk natur eller om de kan henføres til de sociale omgivelser. Konsekvensen er, at man som analysemand i en organisation må kæmpe på to fronter: Både den rent forskningsmæssige og den implementeringsmæssige. Disse to vil naturligvis interferere efterhånden som analysen skrider frem og man må derfor acceptere, at analyse og implementering er en proces, d.v.s. at man står over for en dynamisk udvikling, der kan ændre både forskningsprogrammet og implementeringsprogrammet.

Dette er ikke nye synspunkter på vore breddegrader, hvor man forlængst har forsøgt at integrere klassisk operationsanalyse og adfærdsteori, delvis i en systemteoretisk begrebsramme, men Huysmans arbejde går videre med at udvikle operationsanalytisk teori og praksis.

Warren G. Bennis, Kenneth D. Benne og Robert Chin, ed., *The Planning of Change*, second edition, Holt, Rinehart and Winston, London, 1970, 627 s.

Dette er en ajourført udgave af 1961-bogen, hvor redaktørerne satte sig som formål at samle signifikante artikler sammen om organisationsændringer. Den nye udgave indeholder dels det gamle stof og dels en række synspunkter på organisationsudviklingen.

Bogen er disponeret i 4 dele: 1. udviklingen i planlagte ændringer af en virksomhed, 2. elementer i planlagt ændring, 3. dynamikken i planlagte ændringer og 4. målsætningsproblematik.

Der skal ikke her gås i detaljer med de godt og vel 40 artikler, men det skal kort siges, at denne sammenstilling indeholder stort set, hvad vi ved om organisationsændringer og organisationsudvikling. Det er således en fremstilling, der kan indgå som lærebog i forskellige typer af kurser i ændrings- og implementeringsproblematik.

Steuert Henderson Britt, Editor, *Psychological Experiments in Consumer Behavior*, Wiley, London, 1970, 416 s., £3,10.

Henderson Britt, som er psykolog, har her udvalgt 33 artikler, hvis indhold knytter sig til dispositionen i ovennævnte bog om konsumentadfærd.

Redaktøren har forsøgt at leve op til seks intentioner i sin udvælgelse. For det første skal det

pågældende eksperiment behandle et specielt område af konsumentadfærden. For det andet skal der være anvendt egentlig videnskabelig metode i et empirisk studium. Studiet skal være originalt og være relateret til egentlige forsøg, som tilmed skal være realistiske.

Der er ingen tvivl om, at det her samlede stof er af interesse for den avancerede student og den i praksis arbejdende markedsanalytiker.

H. Winding Pedersen, Varedistributionens struktur og omkostninger, G. E. C. Gads Forlag, København, 1971, 182 s.

Forfatteren har skrevet denne bog med det formål, at den skal tjene som lærebog for statsvidenskabelige studerende, samt med det formål, at varedistributionens struktur og omkostninger skal analyseres ud fra en makro-økonomisk synsvinkel og ikke en driftsøkonomisk.

Bogens 11 kapitler indeholder træk af forbrugsvaredistributionens udvikling og en diskussion af distributionens omkostninger. Der gives en oversigt over pris- og rabatsystemer og forfatteren fører en diskussion over stordriftsfordele i varedistributionen. Distributionskanalerne, sortiments- og branchedeling, integration- og stordriftstyper behandles i de forskellige afskygninger. Effektivitet og rentabilitet ved forskellige former får en principiel behandling, hvorefter fremstillingen afrundes med udviklingen i distributionsomkostninger og visse strukturbestemte faktorer.

Tom Burns and G. M. Stalker, The Management of Innovation, Tavistock Publications, London, 1966, 269 s.

Dette er Burns og Stalkers klassiske værk om den mekanistiske og organiske organisation, hvor de viser betydningen af innovationsaktivitet i relation til virksomhedens udvikling, som understøttes af det organiske princip.

Det, der kendetegner denne udgave, er prisbillighed, den er en såkaldt paperback.

I serien Penguin Modern Psychology er følgende 3 bøger af interesse for tidsskriftets læsere:

Ward Edwards and Amos Tversky, Decision Making, London, 1967, 413 s.

I denne fremstilling er samlet en del klassiske artikler om beslutningstagning, opdelt i fire ho-

vedgrupperinger: Beslutningstagningens generelle teori, nytte og subjektiv sandsynlighed, det risikoløse valg og specifikke beslutningsmodeller.

Af virkelig klassiske ting er Ward Edwards artikler fra 1954 og 1961 om A Theory of Decision Making, henholdsvis Behavioural Decision Theory. Luce Raifa's arbejde om nyttebegrebets aksiomatiske behandling er også med. De konstruerede nytteeksperimenter har vel vist sig af mindre værdi, de står i hvert fald relativt svagt i sammenligning med klassikerne. Derimod synes de refererede almindelige psykologiske studier omkring valgsituationer mere stedsegrønne.

Det er en billig og ganske omfattende fremstilling.

Dalbir Bindra and Jane Stewart, Ed., Motivation, London, 1968, 352 s.

Dette er en sammenstilling af artikelestrakter der belyser den motivationsteori, der er så central i dagens debat om virksomhedsledelse.

Motivation har i tidens løb været set ud fra synsvinklerne instinkt, stimulus-respons, indre behov og målrettethed. Samtlige disse synsvinkler får hver sit kapitel med en række forskellige behandlinger.

Belønningsmekanismerne udgør bogens anden halvdel, atter opdelt i fem afsnit. Det giver en ret all-round behandling af den del af vore læremekanismer, der består i at den belønnende faktor er involveret.

Stephen Wiseman, Ed., Intelligence and Ability, London, 1967, 368 s.

Indholdet i denne bog lægger op til en reformulering af intelligensbegrebet. Intelligens er ikke blot det, man måler, men intelligens er hensigtsmæssig reaktion i visse nøjere bestemte ydre situationer. Det, der synes at være det afgørende, er evnen til hurtigt at indstille sig på nye situationer og lære af en situations forløb.

I denne bog gives ved hjælp af artikel-exerpter i 17 afsnit udviklingen af de klassiske intelligensforsøg op til implikationerne for de nyere intelligensmodeller.

Marie Jahoda and Neil Warren, Attitudes, London, 1966, 375 s.

Indstilling eller holdning er et psykologisk begreb, der ligesom motivation og intelligens hører til de